

Narodowy Bank Polski

ma wyłączne prawo emitowania znaków
pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Oprócz monet i banknotów powszechnego obiegu
NBP emituje także monety i banknoty kolekcjonerskie.

Emisja wartości kolekcjonerskich
stanowi okazję zarówno do upamiętniania
ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania
zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Od 1996 roku NBP emituje także
dwuzłotowe monety okolicznościowe
powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP
są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

MONETY EMISJI 2012 MONETY EMISJI 2012

Narodowy Bank Polski planuje wprowadzenie
do obiegu w dniu 20 września 2012 r. monet
upamiętniających Bolesława Prusa,
o nominałach 200 zł, 10 zł i 2 zł.

Informacje o planie emisji oraz o sposobie zamiany monet
2 zł ze stopu Nordic Gold znajdują się na stronie:

www.nbp.pl/monety

Sprzedaż monet kolekcjonerskich emitowanych przez NBP
jest prowadzona w serwisie Kolekcjoner
(aukcja internetowa/sklep internetowy) pod adresem:

www.kolekcjoner.nbp.pl

K | KOLEKCJONER

oraz w oddziałach okręgowych NBP.

Monety zostały wyprodukowane
w Mennicy Polskiej S.A. w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

NBP

Narodowy Bank Polski

monety

POLSKIE OKRETY

Okrety podwodny „Orzeł”

Polskie okręty: okręt podwodny „Orzeł”

● ORP „Orzeł” został zbudowany ze składek społeczeństwa, natomiast koszt jego uzbrojenia pokryła Marynarka Wojenna. Powstał w holenderskiej stoczni N. V. Koninklijke Maatschappij „de Schelde” we Vlissingen. Umowę podpisano w 1936 r. Chrzest i wodowanie okrętu odbyło się 15 stycznia 1938 r. Matką chrzestną została Jadwiga Sosnkowska, żona gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego. 2 lutego 1939 r. uroczyste podniesiono polską banderę wojenną i 7 lutego okręt przybył do portu wojennego w Gdyni. Pierwszym dowódcą okrętu został kmrdr ppor. Henryk Kłoczkowski.

● 1 września 1939 r. „Orzeł” wyszedł do rejonu rozstrzokowania na Zalew Pucki a 4 września przeszedł pod Gotlandię, gdzie kmrdr ppor. Kłoczkowski zapadł na nierozpoznaną chorobę i postanowił uzyskać pomoc w Tallinie. Okręt przybył 14 września na redę tego portu, Kłoczkowski udał się do szpitala, a dowództwo przejął kpt. mar. Jan Grudziński. 15 września dostarczono mu decyzję o internowaniu okrętu, uzasadnioną niezgodnością jego pobytu z przepisami układu z 1938 r. zawartego przez państwa skandynawskie i bałtyckie. Okręt przyholowano do portu i rozpoczęto rozbijanie. Załoga przygotowała ucieczkę z Tallina. Nocą z 17/18 września okręt opuścił port i zanurzył się w wodach Zatoki Fińskiej. Ucieczka „Orla” wywołała reakcję Estonii i obu mocarstw, które w tym czasie dokonywały podziału Polski. Spodziewany był w Zatoce Gdańskiej i u brzegów Szwecji. Pościg za nim okazał się bezskuteczny. Kapitan Grudziński zdecydował pozostać na Bałtyku i szukać celu dla torped „Orla” aż do wyczerpania paliwa, prowiantu i wody pitnej, a następnie przejść do Wielkiej Brytanii. Ppor. mar. Marian Mokroski, na podstawie spisu latarni morskich i znajomości akwenu, wykonał prowizoryczną mapę Bałtyku oraz cieśnin duńskich. Zakończenie działań wojennych w Polsce i brak wody spowodowały, że 7 października kapitan Jan Grudziński podjął decyzję przejścia cieśnin duńskich i 14 października okręt został wprowadzony do Rosyth. Z tej bazy odbył siedem patroli. Zatopił niemiecki statek „Rio de Janeiro” z żołnierzami i materiałami wojennymi, ujawniając tym samym przygotowywaną inwazję na Norwegię. Ostatni patrol „Orla” na zachód od wylotu Skagerraku rozpoczął się 23 maja. 1 i 2 czerwca przekazano mu sygnał zajęcia innego sektora, ale nie uzyskano potwierdzenia. 11 czerwca, po tym jak załoga okrętu nie odpowiedziała na wezwanie do powrotu, „Orzeł” został uznany za zaginiony.

● Wraz z okrętem zginęło 6 oficerów, podchorążych oraz 53 podoficerów i marynarzy. Nadal nieznaną jest przyczyna i miejsce jego zatonięcia. Przyjęto, że 7 czerwca zatonał na minach niemieckich, ale ponieważ to hipoteza, dalej za datę zaginięcia przyjmuje się 8 czerwca 1940 r., dzień oczekiwanego powrotu.

● Publikacje o „Orle” zaczęły ukazywać się jeszcze podczas wojny. Okręt rozslawiły książki oraz film fabularny. Ustalił się zwyczaj, że w rejonie ostatniego patrolu „Orla” składa się wieńce. W związku z tym, że nazwy zasłużonych okrętów przechodzą na nowsze jednostki, w latach 1962–1983 pod polską banderą pływał okręt podwodny „Orzeł” (II), a od 1986 r. Marynarka Wojenna dysponuje okrętem podwodnym „Orzeł” (III). Legenda „Orla” odnowiła się w 1993 r., kiedy w trakcie poszukiwań ropy naftowej na szelfie kontynentalnym u wybrzeży norweskich odnaleziono wrak innego okrętu podwodnego. Powstało wtedy stowarzyszenie, którego celem było odszukanie wraku „Orla”. Najbardziej spektakularna,

choć też bez powodzenia, była zorganizowana w tym celu w 2008 r. ekspedycja statku badawczego „Imor”.

...

● Dane taktyczno-techniczne okrętu: wyporność 1110/1473,5 t, wymiary 84,0 x 6,7 x 4,17 m, uzbrojenie: 12 wyrzutni torpedowych i 20 torped oraz 105-milimetrowa armata morska, podwójne 40-milimetrowe działo przeciwlotnicze i podwójnie sprzężony 13,2-milimetrowy najcięższy karabin maszynowy. Miał dwa silniki wysokoprężne o mocy 4740 KM i dwa elektryczne o mocy 1100 KM, prędkość maksymalną 20,9 w., zasięg nawodny 7000 Mm przy 10 w. i podwodny – 100 Mm przy 5 w., zanurzenie maksymalne 80 m, załoga liczyła 6 oficerów oraz 54 podoficerów i marynarzy.

Walter Pater
Muzeum Marynarki Wojennej

● W dniu **14 sierpnia 2012 r.** Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monetę z serii „Polskie okręty” upamiętniającą okręt podwodny „Orzeł”, o nominale **2 zł** wykonaną stemplem zwykłym ze stopu Nordic Gold.

N O M I N A Ł 2 Z Ł

metal stop **CuAl5Zn5Sn1** ■ stempel zwykły ■ średnica **27,00 mm**
masa **8,15 g** ■ wielkość emisji do **800.000 szt.**

AWERS: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-12, poniżej orła napis: ZŁ 2 ZŁ. W otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA, poprzedzony oraz zakończony sześcioma perełkami. Pod orłem, po prawej stronie, znak mennicy: M/W.

REWERS: Centralnie, na tle morza, stylizowany wizerunek Okrętu Rzeczypospolitej Polskiej „Orzeł”, okrętu podwodnego z okresu II wojny światowej. Nad nim napis: „ORZEŁ”. U góry, półkołem, napis: OKRĘT PODWODNY.

NA BOKU: Ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant awersu: **EWA TYC-KARPIŃSKA**
Projektant rewersu: **ANDRZEJ NOWAKOWSKI**